

Aanknopingspunten voor nationale parken bij Rijksbeleid

Inleiding

Om allianties aan te kunnen gaan met het Rijk is het nodig om de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor het landelijk gebied te kennen en te weten op welke manier hier in de regio invulling aan wordt gegeven. Hieronder korte introducties van Novi, IBP, Regiodeals, landbouwvisie, erfgoeddeals en deltaplan biodiversiteitsherstel.

NOVI: de nationale omgevingsvisie

Doel

De NOVI geeft de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid van het Rijk. Is min of meer de opvolger van de nota ruimte, met als belangrijk verschil dat het alleen bindend is voor het Rijk. Andere overheden zijn dus niet verplicht om de NOVI te volgen.

Werkwijze

Er is veel aandacht besteed aan het ophalen van maatschappelijke wensen. De vertaling in een visie gaat via een perspectievennota en hoofdlijnennota, daarna volgt de visie. De perspectieven zijn in oktober aan de kamer gestuurd. De hoofdlijnen volgen in het voorjaar.

In de perspectieven staan 4 prioriteiten:

1. Economisch potentieel benutten
2. Klimaat
3. Verstedelijking
4. Landbouw en landelijk gebied.

Dat leidt tot 3 urgente punten: Energie, woningen, kringlooplandbouw.

Het behoud van de kwaliteiten, identiteit en samenhang van het landelijk gebied is uitgangspunt. Dat vraagt om efficiënt gebruik van ruimte. Daarom is het combineren van functies belangrijk, als dat niet kan, dan kiezen tussen functies. In de NOVI komt waarschijnlijk een korte paragraaf over nationale parken waarin staat dat ruimer begrensde nationale parken met een duidelijke identiteit zullen bijdragen aan de kwaliteit van de gebieden.

Het Rijk gaat de komende tijd de maatschappelijke dialoog over de Novi intensiveren. Er is betrokkenheid van het Nationale Parken Bureau bij het proces van de NOVI.

IBP: interbestuurlijk programma

Doel

Grote maatschappelijke opgaven integraal (dus over beleidsgrenzen heen) en gezamenlijk (Rijk, provincie, gemeente, waterschappen) oppakken. Komt voort uit regeerakkoord omdat dit nodig is bij deze grote maatschappelijke opgaven. Er zijn verschillende thema's waaronder landelijk gebied, waarvoor LNV de trekker is.

Het gaat om de volgende thema's:

- Voedselproductie
- Klimaat
- Waterveiligheid
- Circulaire economie

- Biodiversiteit
- Energie

Werkwijze

- LNV, IPO, VNG en Unie van Waterschappen hebben afspraken gemaakt over een 'samenhangende aanpak transitie in het landelijk gebied' waarin in specifieke gebieden gewerkt wordt aan bovengenoemde thema's.
- Samen optrekken, een gemeenschappelijke agenda en afspraken maken over vervolgproces, bestuurlijke regie en meerjarig interbestuurlijk werken.
- Starten in 15 kansrijke gebieden die zijn benoemd:
 - Per gebied: dynamisch programmeren: per gebied een dynamische meerjarige gebiedsagenda.
 - Landelijk: overkoepelende thema's uitwerken en concretiseren. Daarbij samen kijken naar: financiën, wetgeving en experimenteer-ruimte, kennis en onderzoek, leren en ervaringen delen.
- 2 x per jaar een interbestuurlijke bijeenkomst om de resultaten te volgen en waar nodig bij te sturen.
- Relatie met:
 - Landbouw visie, en ruimtelijke instrumenten;
 - Natuurbeleid: ontwikkeling PAS, lerende evaluatie Natuurpact;
 - Ontwikkeling nieuw EU landbouwbeleid.
- Er zijn vier type gebieden met verschillende opgaven: veenweide (oxidatie en water/natuur opgave), vee dichte gebieden (milieu opgave), verduurzaming landbouw (bodem/water kwaliteit), natuur en samenleving (natuuropgaven en economische dragers zoals recreatie en toerisme).
- In gebieden ligt het initiatief bij Provincies om met partners te zoeken hoe de opgave aan te pakken.
- Goed toezicht en handhaving in landelijk gebied is belangrijk.

Trekkers-aanspreekpunten

Voor de gebieden: de provincies en voor het rijk bij LNV per landsdeel een aanspreekpunt.

Relatie met Nationale Parken

Van Gogh, Nieuw Land, Wieden Weerribben zijn opgenomen in deze IBP gebiedenlijst. De problemen die daar worden aangepakt zijn divers. Bij van Gogh ligt nadruk op mestverwerking, het 'Drents Plateau' en 'Overijssel en Salland' zijn grotere gebieden waarbinnen nationale parken liggen.

Regiodeals

Doel

Een regiodeal is een partnerschap tussen het rijk en regio om de regionale opgaven aan te pakken en zo de brede welvaart in Nederland te versterken door nauwe samenwerking van Rijk met de regio's.

Werkwijze

Er zijn 88 voorstellen ingediend, hier zijn 12 regiodeals uit geselecteerd waarvoor nu 215 mln beschikbaar is. In het totaal is er ca 900 mln

beschikbaar voor de regiodeals (kamerbrief van LNV van 19/11/2018). Onderstaande overzicht van de 12 uit te werken regiodeals met een typering van de inhoud en het maximale beschikbare bedrag uit de Regio Envelop. Deze voorstellen worden de komende maanden, door Rijk en regionale partijen uitgewerkt tot een regiodeal. De volgende stap is dat een startdocument voor elke regio. Trekker bij het Rijk is LNV, de uitvoering ligt bij RVO.

Voorstel regiodeal	Max. Bijdrage RE	
Noord		
1. Noordoost Fryslân (incl verdere uitwerking Holwerd aan Zee)	25 mln.	Woon- & arbeidsmarkt Toerisme en recreatie zijn kansrijk
2. Zuid- en Oost-Drenthe	20 mln.	Mismatch arbeidsmarkt, overerfbare armoe
3. Natuurinclusieve landbouw	10 mln.	Vitaliteit versterken door rijks investeringen in Landbouw, natuur, wetenschap in noord. Incl. landschap en toeristisch product.
Totaal Noord	55 mln.	
Oost		
4. Twente	30 mln.	Groen technisch topcluster
5. Achterhoek	20 mln.	Triple smart: leuk leven in krimpregio
6. FoodValley	20 mln.	Landbouw transitie om hinder te verkleinen.
Totaal Oost	70 mln.	
Zuid		
7. Parkstad Limburg	40 mln.	Soc fysieke leefomgeving & econ structuur
8. Midden- en West-Brabant	10 mln.	Economie en maak industrie
Totaal Zuid	50 mln.	
West		
9. Bodemdaling Groene Hart	10 mln.	Krachten bundelen voor innovatieve oplossingen
10. Noordelijk Flevoland	15 mln.	Woon-, werk- en leefmilieu verbeteren. Centraal staat het maritieme cluster Urk
11. Den Haag Zuid-West	7,5 mln.	Brede welvaart versterken
12. Zaan IJ	7,5 mln.	Sociaal economische problemen
Totaal West	40 mln.	
Totaal	215 mln.	

Relatie met Nationale Parken

Nauwelijks aanwezig, het accent ligt wat meer op woon- en werkklimaat en bedrijvigheid. Daar kan een nationale park ook goed inpassen en aan bijdragen, maar gezien de omvang van de gebieden van de regiodeals in combinatie met de beschikbare bedragen lijken hier niet veel mogelijkheden te liggen.

Landbouwvisie: Kringloop landbouw

Doel

Sluiten van kringlopen waardoor de footprint van de Nederlandse landbouw minder wordt en de productiewaarde van het ecosysteem niet wordt uitgeput. Dit is de landbouwtransitie. Het gaat over alle vormen van agrarische productie, intensief en extensief.

Voor het bereiken van kringloop wordt (grotendeels) een technologische benadering gekozen zoals monitoren van balansen op bedrijfsniveau, precisie landbouw en innovaties. Deels wordt er gekeken naar mogelijkheden voor extensivering en meer aansluiten op natuurlijke ecosystemen. Dit gaat samen (het zijn geen 2 sporen).

Werkwijze

Belangrijke elementen: dialoog, kennis ontwikkeling, kennisverspreiding. Het moet niet blijven bij papier, werken met voorbeeldprojecten is wenselijk en noodzakelijk. Hoe dat kan gaan is nog niet uitgewerkt

Relatie met Nationale Parken

Als het gaat om proefgebieden kan er (afhankelijk wat er in een proefgebied wordt gedaan) een relatie zijn met nationale parken.

Erfgoed telt: erfgoeddeals

Doel

OCW heeft in juni 2018 de nota 'Erfgoed telt', aan de Kamer gestuurd. De doelen zijn:

1. De instandhouding van het erfgoed voor huidige en toekomstige generaties.
2. Het positioneren van erfgoed in de leefomgeving.
3. Aandacht voor de verbindende kracht – de sociale en maatschappelijke waarde – van het erfgoed.

Werkwijze en relatie met Nationale Parken

Een belangrijk instrument is de 'Erfgoeddeal' die OCW met andere overheden en maatschappelijke partners vanaf februari 2019 gaat sluiten. Doel daarvan is de bijdrage van erfgoed aan veranderingen in onze leefomgeving te versterken. Hiervoor is in de periode 2019 - 2021 een bedrag van €20 miljoen beschikbaar. De bestemming van dit bedrag gebeurt dus in overleg met andere overheden en partners. Een deel van deze deals kan betrekking hebben op nationale parken.

Deltaplan Biodiversiteitsherstel

Algemeen en doel

Dit plan is een initiatief van een diverse groep (maatschappelijke) organisaties zonder overheidspartij. Het komt voort uit de zorg om de achteruitgang van de biodiversiteit. Zie www.biodiversiteit.nl. Op dit moment wordt eraan gewerkt om overheden bij het plan te betrekken. Met de uitvoering van het plan wordt op korte termijn begonnen.

Biodiversiteit herstel moet gerealiseerd worden door brede samenwerking en maatwerk in gebieden. Het zijn de grondgebruikers die kunnen zorgen voor biodiversiteit. Het gaat om boeren, natuurbeheerders en beheerders openbare ruimten.

Werkwijze en relatie met Nationale Parken

Om de doelen te bereiken zijn er vier routes uitgewerkt (natuur, landbouw, openbare ruimte en monitoring). Bij elke route horen (sub)doelen, ambities en concrete acties (met resultaten) die de opstellers / kwartiermakers gaan doen.

De werkwijze is: 'doen, leren en daarna beter doen'. Leren gaat in living labs, gebieden waar met nauwkeurige monitoring wordt onderzocht hoe het systeem werkt. Dit moet leiden tot kritische prestatie indicatoren (KPI) die de grondgebruikers inzicht geeft in hun bijdrage. Een KPI kan ook een basis zijn voor vergoeding aan ondernemers.

In de komende maanden worden de 'living labs' bepaald, dit worden dus de voorbeeld gebieden.

Nationale
Parken
Bureau

Postbus 2, 3800 AA Amersfoort
Smallepad 5, 3811 MG Amersfoort
www.nationaleparkenbureau.nl